

# Як фейковий військовий фотограф обманув тисячі людей — розслідування ВВС



*Фотографії, взяті з Instagram-профілю Макса Хенворта-Повея.*

Редакція ВВС Brazil викрила незвичайний обман, який роками тривав під носом у найбільших світових медіа та фотоагенств. Фейковому фотографу (а ще буцімто працівнику ООН та серферу) вдалося стати зіркою Instagram і романтичним героєм жінок.

Фейки стають усе більш і більш вигадливими. Нейромережі [навчилися](#) створювати ролики, в яких надзвичайно реалістично копіюють відомих людей. Вчені з Вашингтонського університету опублікували зразок [відео](#), на якому дуже точна копія Барака Обами виголошує

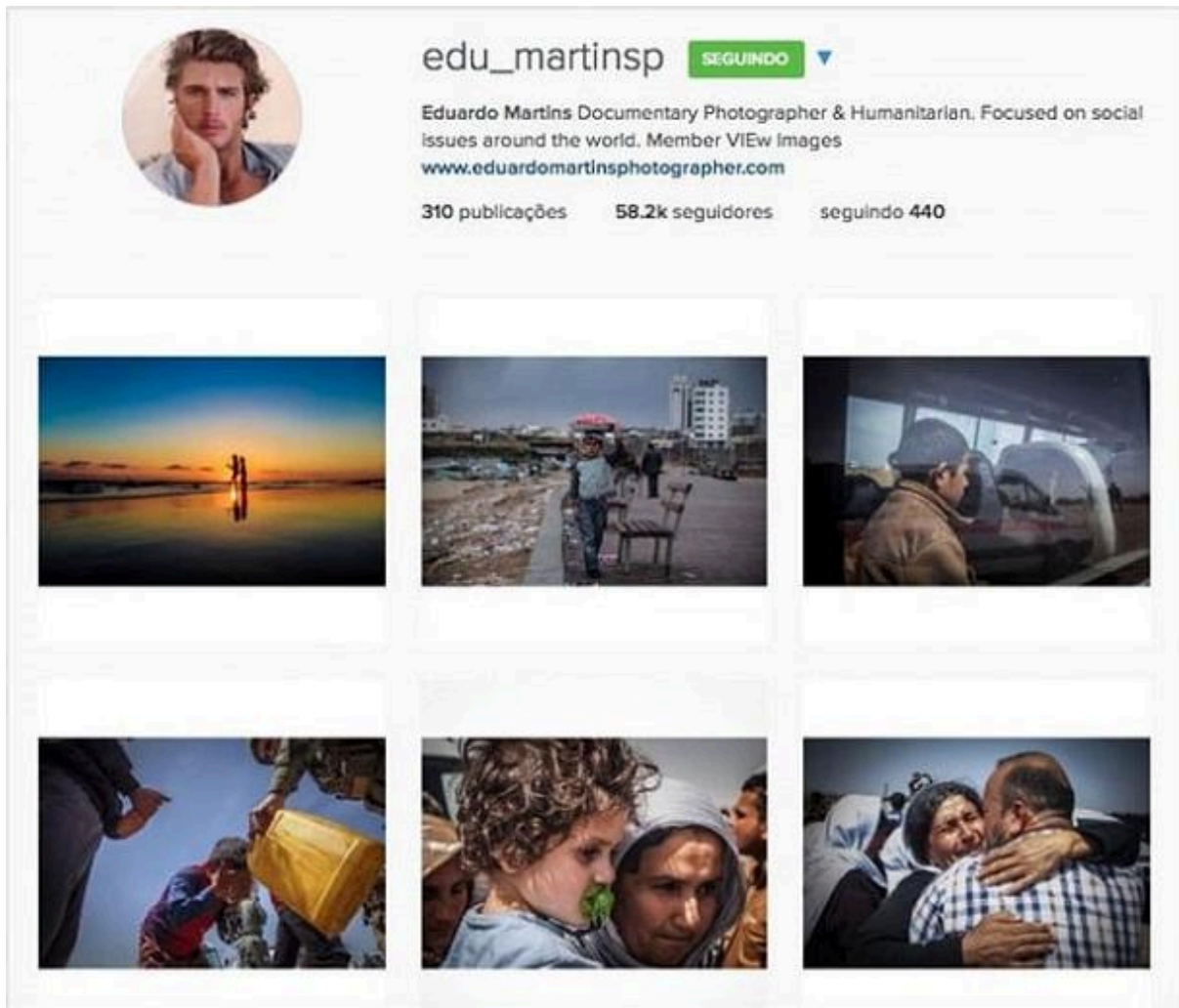
промову. Німецький дослідник Маріо Клінгеманн (Mario Klingemann) [показав](#) алгоритму, заснованому на машинному навчанні, кліпи зі співачкою Франсуазою Арді, й той згенерував чорно-біле відео, на якому Арді обговорює інавгурацію Дональда Трампа. Ілон Маск [попереджає](#), що штучний інтелект становить загрозу для людства саме через створення фейків. Неймовірно майбутнє вже тут і стукає в наші двері. Однак на тлі нових захопливих відкриттів можна й забути про звичайний старомодний обман.

Героєм [розслідування](#) журналістів Маріани Санчес (Mariana Sanches), Наташі Рібейро (Natasha Ribeiro) та Луїса Баррушо (Luis Barrucho) став чоловік, який два роки видавав себе за документального фотографа, працівника ООН та активного серфера. Бразилець, який називав себе **Едуардо Мартінс (Eduardo Martins)**, зумів обманути фотоагентства Getty Images, Zuma Press, NurPhoto, видання BBC, Vice, Recount Magazine та близько 127 тисяч людей в Instagram. Чоловік навіть завів романтичні стосунки в онлайні з принаймні п'ятьма жінками.

Підозри щодо справжності як самої персони Мартінса, так і його знімків, виникли в журналістки BBC Brazil Наташі Рібейро (Natasha Ribeiro). Бразильська редакція відомої мережі 7 липня 2017 року опублікувала статтю зі світлинами та відео, які буцімто зробив Едуардо Мартінс. Хоча матеріали вийшли на сайті BBC, у редакції з'явилися сумніви і на початку серпня журналісти почали розслідування. Згодом стаття була видалена через порушення авторських прав, а BBC Brazil вибачилася перед своїми читачами й пообіцяла покращити процедуру перевірки контенту, який редакція отримує від позаштатних кореспондентів.

### **Гуманітарний працівник, фотограф і серфер**

Образ, який створив Едуардо Мартінс, був надзвичайно привабливий: 32-річний симпатичний чоловік, який здолав багато труднощів у дитинстві й переміг лейкемію в підлітковому віці, працює в ООН, мандрує по гарячих точках планети і фотографує військові конфлікти. Крім того, вигаданий Едуардо захоплюється серфінгом. Чоловік викладав багато разючих світлин як у своєму instagram-акаунті (нині він видалений), так і створив власний сайт із не менш дивовижним портфоліо.



*Скриншот із instagram-акаунта Едуардо Мартінса. Тепер цей профіль видалено.*

Знімки із зон воєнних конфліктів, які буцімто належали Едуардо Мартінсу, публікували The Wall Street Journal, BBC Brazil, Le Monde і The Telegraph. Ніхто з редакторів не підозрював, що фото є підробками. Як доказ автентичності матеріалів Мартінс використовував уже існуючі публікації у пресі й свій статус працівника ООН. В Instagram він виклав зображення сторінок американського видання The Wall Street Journal зі своїми роботами.

WORLD | MIDDLE EAST

## Islamic State Seizes Territory Near Turkish Border

Advances in Northern Aleppo province force evacuation of hospital in rebel-held town of Azaz



Фотографія, яку опублікувала газета *The Wall Street Journal*. Насправді автором цього знімка є американський фотограф Даниель Брітт. Тепер цей текст залишився [на сайті](#) WSJ без ілюстрації.

Герой розслідування пішов ще далі, створивши декілька фейкових акаунтів та публікуючи з них схвальні відгуки під своїми ж дописами. Так, під одним із дописів був коментар від імені Томаса Гріффіна (Thomaz Griffin), журналіста *The Wall Street Journal*. Розслідувачі з BBC Brazil звернулися до редакції газети і з'ясували, що серед співробітників видання немає жодного журналіста з таким іменем.

Отже, **за допомогою Instagram Едуардо Мартінс зблизився та завоював довіру багатьох реальних людей.** Медіа почали цікавитися не тільки роботою, але й постаттю самого «фотографа». *Recount Magazine* [опублікував](#) інтерв'ю з ним, бразильський *Vice* розмістив його фотоесе. Вийшла і вже згадана раніше стаття на BBC Brazil. При цьому ніхто не спілкувався з Мартінсом наживо. Комунікацію він вів переважно за допомогою месенджера WhatsApp. Якщо він надсилав голосове повідомлення, то воно було заархівоване, тобто записане заздалегідь і згодом відправлене адресатові.



## HUMANITY AMONGST THE RUINS OF CONSTANT CONFLICT: Q&A WITH (FRAUDULENT) PHOTOJOURNALIST "EDUARDO MARTINS"

Posted on October 23, 2016 by Larissa Kari vi Engage, Reflect

Please note: Although many outlets have removed their coverage of "Eduardo Martins", we have kept the following piece up on our website to date, as originally published (with photography and links redacted, and the title revised as of September 10, 2017), to facilitate the content of outlets exposing "Eduardo Martins" as a fraud to readers across the world. This is no endorsement of his actions, but we hope it serves as a documentation of his betrayal, evidence of his false claims, and a reminder to be thorough as journalists, writers, editors, and content creators.

You'll want to read this brief editorial explaining the falsehoods stated by "Eduardo Martins" in this piece before you proceed.

### TRENDING



Скриншот інтерв'ю, яке вийшло в *RecountMagazine*. Редакція вирішила залишити публікацію, але додала в неї [пояснення](#) щодо самої постаті героя й того, як журнал «попався на гачок».

Мартінс постарався подружитися з бразильським фотографом Марко Віталє (Marco Vitale), який рекомендував його фотографії в редакції багатьох національних видань. Як розповів сам Марко, про Едуардо Мартінса він дізнався від реальної людини — своєї дівчини. Тепер він почувається «винним» за те, що сприяв популяризації Мартінса у Бразилії.

### Кореспондент, якого ніхто ніколи не бачив

Едуардо Мартінс сам звернувся до BBC Brazil і запропонував безкоштовно взяти його фотографії й текст для публікації на сайті видання. При цьому він відмовився спілкуватися по телефону, мотивуючи це тим, що він перебуває в Мосулі (Ірак) на місці бойових дій між силами безпеки країни та екстремістами ISIS. Далі спілкування між редакцією та Мартінсом відбувалося через WhatsApp. У матеріалі, який BBC згодом видалила, він розповідав, що головний мотив його роботи — «*попередити світ про жахи, які несе війна*».



## 'As pessoas precisam ver essa realidade', diz fotógrafo brasileiro que retratou drama de refugiados no Iraque

7 julho 2017

f t b e Compartilhar

O horror e o sofrimento vividos pelo povo iraquiano foram capturados pelas lentes do fotógrafo paulista Eduardo Martins, de 32 anos.

### Principais manchetes



A tempestade Harvey em números



Como o 'vôlei adaptado' mudou a vida de mulheres na terceira idade



Ao vivo, repórter ajuda a resgatar homem preso em caminhão quase submerso nos EUA



A febre inspirada por 'Harry Potter' que ameaça corujas na Indonésia



A obra de arte mais reproduzida do mundo



Apresentação de robôs dançarinos bate recorde mundial

*Скриншот статті, опублікованої на сайті BBCBrazil. Після викриття редакція вирішила видалити цей матеріал.*

Журналістка BBC Brazil Наташа Рібєро поставилася з недовірою до матеріалу, який надіслав Мартінс, оскільки вона сама працювала на Близькому Сході, але ніколи не зустрічалася з ним. Вона вирішила розпитати колег про «фотографа» і з подивом [виявила](#), що ніхто ніколи його не бачив, хоча пул бразильських репортерів на Близькому Сході маленький і всі знають одне одного.

**Жодна людина серед представників влади та неурядових організацій у Сирії та Іраку також ніколи його там не бачила та не була з ним знайома.** При цьому в журналі Vice вийшов репортаж «На фронті з пешмерга» (курдські воєнізовані загони в Іракському Курдистані), головним героєм якого був Мартінс. У ньому розповідалося про те, як він провів двадцять днів на фронті в Іраку на запрошення одного з командирів пешмерга, з яким познайомився в Сінжарі, місті на кордоні з сирійським Курдистаном. «Щоб бути разом із бійцями, він прокидався на світанку й проводив цілий день у русі. Під час боїв він був свідком надзвичайного завзяття, з яким курди протистоять ISIS», — ішлося в репортажі.

### Більше за темою

- [Лише 60 відсотків людей відрізняють справжні фото від підроблених - дослідження](#)
- [Обама намагався переконати Цукерберга щодо проблеми фейків у Facebook - The Washington Post](#)

- [Помилки медіагігантів. Чому CNN видалив скандальне розслідування про Трампа й Росію](#)
- [Чому сім'я экс-прем'єра Пакистану ненавидить шриффт Calibri](#)
- [Війну мені простіше зняти, ніж музей. — президент Magnum Photos Томас Дворжак](#)

Двоє інших бразильських журналістів, які були разом із пешмерга в Іраку саме в той час, коли Едуардо, за його словами, також там перебував, підтвердили ВВС, що ніколи не чули про так званого фотографа. Після оприлюднення розслідування ВВС журнал Vice видалив репортаж про пешмерга й Мартінса.

Журналісти знайшли в Instagram Едуардо й зовсім вигадану публікацію. Він із жалем розповів про смерть у Секторі Гази свого друга, також фотографа, відомого в мережі як @shadikadar. Мартінс отримав багато коментарів зі словами співчуття та підтримки. Однак найпростіша перевірка виявила, що в інтернеті немає жодної згадки про фотографа @shadikadar. Тож радше за все це ще одна вигадка Едуардо Мартінса.

### **Чарівний принц**

Фотоагентства й журналісти виявилися не єдиними, кого обманув вигадливий бразилець. Розслідувачі знайшли принаймні п'ятьох дівчат, у яких були романтичні стосунки з Мартінсом в онлайні. При цьому жодна з них не бачилася з чоловіком у реальному житті. Усі вони попросили не називати їхніх імен.

Виявилося також, що Мартінс залицявся до низки жінок із бразильської медіасфери. Рената Сімоїс (Renata Simões), журналістка й телерепортерка із Сан-Паулу, [розповіла](#), що хотіла обговорити з «фотографом» серфінгістський проект у Секторі Гази, однак він нічого не знав про нього. Журналістка пригадує, що їй це здалося дивним, адже проект дуже відомий, а сам Мартінс стверджував, що добре знає цей регіон і навіть сам катався на серфі там. Тоді Мартінс запросив її на фотовиставку в Сан-Паулу, але Рената Сімоїс не пішла на неї.

Фотокореспондентка з Сан-Паулу Ніна Келлер (Nina Keller) познайомилася з Едуардо Мартінсом, коли робила [інтерв'ю](#) з ним для сайту M Journal. *«Я ніколи не зустрічалася з ним особисто. Він обманув мене. Після інтерв'ю він слав мені квіти, щодня дзвонив, писав повідомлення»*, — пригадує Ніна.

У 2014 році історія Едуардо перетнулася з іншим бразильським кореспондентом, який захотів залишитися анонімним. Події відбувалися в Сирії. До кореспондента подзвонила дівчина, яка

представилася нареченою Мартінса. *«Вона була у відчаї та розповіла, що Едуардо був поранений, коли працював у Сирії з групою американських військ спеціального призначення. Історія була сюрреалістичною хоча б тому, що в Сирії не було американських військових. Але я вирішив усе ж таки звернутися до моїх перекладачів та знайомих. Не було жодних ознак того, що він був там (у Сирії. — MS). Згодом він прислав мені повідомлення на телефон про те, що його наречена помилилася та поспішила і насправді не сталося нічого надзвичайного»,* — розповів журналіст.

### **Маніпуляції з фото**

Наразі невідомо, скільки саме опублікованих Едуардо Мартінсом знімків є вкраденими в інших фотографів. Щоби пошукові системи, наприклад, пошук по зображеннях Google, не виявили підробки, він просто робив їхні дзеркальні відображення або вносив невеликі правки.

Розслідувачі зв'язалися з американським фотографом Даніелем Бріттом (Daniel C. Britt), припустивши, що частина знімків була вкрадена саме в нього. Точно вдалося встановити привласнення дев'яти знімків Брітта. *«Це те, в чому я впевнений: Едуардо Мартінс украв фотографії з багатьох сайтів, у тому числі мої, та продавав їх через агенції GettyImages та ZumaPress»,* — переконаний Даніель Брітт.



Fotos publicadas como de Eduardo Martins



Fotos de autoria de Daniel C. Britt



Kirkuk, 2010  
A few girls, looking from a wall of plaster and fire during a protest, 20 miles north of Kirkuk in Iraq's Sunni-rich region on Friday, August 13, 2010. Some protesters are holding the flag of the Islamic Party, which burned down in the Iraqi capital, Baghdad, in 2003. The new government's failure to provide basic services such as clean water, electricity and fuel, government forces' withdrawal from the north, the Iraq stock exchange's closing and the Iraqi government's withdrawal from the coalition, combined with the breakdown of oil flow from the north, led to the Sunni insurgency in the region.



The streets of a city in ruins, Aleppo, Syria.



Kraferbel, Syria 3  
A boy, seen in a building, looks out from an old street in the village of Kraferbel, Syria on Friday, October 10, 2011, as the war approaches the third year. Syria's conflict is the most deadly in the world, with more than 100,000 people killed and millions displaced.



Kraferbel, Syria  
A boy, seen in a building, looks out from an old street in the village of Kraferbel, Syria on Friday, October 10, 2011, as the war approaches the third year. Syria's conflict is the most deadly in the world, with more than 100,000 people killed and millions displaced.



*Праворуч — фотографії Данієля Брітта, ліворуч — дзеркальні копії, опубліковані Едуардо Мартінсом.*

До інтерв'ю, опублікованим у Rescount Magazine, були додані 13 фото, які буцімто зробив сам Мартінс. Після розслідування стало ясно, що

три з них насправді належать Брітту. У підписах до зображень були змінені місця, де їх було зроблено. Наприклад, Едуардо виклав у мережу фото *«палестинського хлопчика, який кричить після атаки збройних сил Ізраїлю»*. Таке саме зображення є [на офіційному сайті](#) Данієля Брітта, але з описом, що хлопчик з іракського міста Кіркук, а фото зроблено 13 серпня 2010 року.

Навіть фото, на яких зображений буцімто сам Едуардо Мартінс за заняттями серфінгом, насправді є знімками геть іншої людини. Це знімки реального британського [серфера](#) на ім'я Макс Хепворт-Повеї (Max Hepworth-Povey). Бразилець видавав їх за знімки себе. Для деяких зображень він вирізав частини фото Макса й за допомогою Photoshop вставляв їх на знімки з конфліктних зон.

При цьому сам Хепворт-Повеї [запевнив](#), що не має жодного відношення до акаунту edu\_martinsp в Instagram. *«Коли мені це показали, я подумав, що це якийсь жарт... Я працюю дуже далеко від військових зон, навчаю серфінгу. Мені не подобається ідея створення аури гламуру навколо конфліктних зон»*, — розповів він. Викрадення своїх фото і їх редагування за допомогою графічних редакторів він вважає цілковитим безумством.

Серфер також пригадав підозрілий випадок, який трапився з ним у 2014 році. Тоді з ним зв'язався чоловік, який представився Бруно й захотів обговорити через Skype роботу, пов'язані із серфінгом. Однак коли Макс спробував поспілкуватися з незнайомцем через мережу, відеозв'язок не працював, і врешті-решт Макс сказав, що пропозиція його не цікавить. Через тиждень після цього на Facebook з'явився фейковий акаунт Хепворта-Повеї, після чого чоловік вирішив закрити свою сторінку від сторонніх користувачів. *«Час цих подій збігається з періодом, коли Едуардо Мартінс почав розсилати фотографії для публікації по всьому світу»*, — зазначають розслідувачі.



*Фотографії, взяті з instagram-профілю Макса Хенворта-Повея.*

У профілі Едуардо на Instagram була опублікована фотографія, на якій він позує разом із дітьми в центрі для серопозитивних неповнолітніх у Кенії. Журналісти зв'язалися з організацією Living Positive, яка організувала цей центр. Його засновниця Марі Вандері (Mary Wanderi) впевнена, що ніколи не зустрічалася з Едуардо і що центр ніколи не відвідував чоловік із таким іменем.

Прес-секретар ООН Адріан Едвардс (Adrian Edwards) повідомив, що в організації Едуардо Мартінс також не працює. *«Ми провели перевірку, але так і не змогли знайти будь-яких відомостей щодо Едуардо як людини, що працює для Верховного комісара ООН у справах біженців. Ми проводимо розслідування з метою з'ясувати, що ми можемо зробити щодо його заяв на нашу адресу»,* — прокоментував він. Журналісти ВВС пригадують, що перед виходом статті 7 липня вони перепитали Едуардо про його статус в ООН. *«Я гуманітарний працівник (волонтер) у сфері діяльності Об'єднаних Націй, я працюю над організацією таборів для біженців»,* — відповів він тоді через WhatsApp.



Фотографії з видаленого профілю Едуардо Мартінса в Instagram. Фото ліворуч буцімто зроблене в Алеппо (Сирія) під час роботи. Фото праворуч, згідно з підписом, зроблену столиці Сомалі Могадішо.

Розслідувачі вирішили надіслати запит до фотоагентства **GettyImages**, яке отримувало та продавало знімки, отримані від бразильця. Агентство підтвердило, що Мартінс був постачальником контенту однієї з партнерських організацій. Але обидва агентства вже знали про підозри в порушенні авторських прав із боку Едуардо й видалили з відкритого доступу всі матеріали, отримані від нього.

Представники Zuma Press розповіли, що отримували фото Едуардо Мартінса від іншого відомого фотоагентства — NurPhoto. Про те, що їхнього «автора» підозрюють у підробці, Zuma Press дізналося від журналістів BBC. Агентство провело переговори з NurPhoto і теж вирішило видалити всі зображення, надіслані ним. «Ми просимо наших партнерів зробити те ж саме», — повідомили в Zuma Press.

Генеральний директор **NurPhotoAgency** Мануел Романо (Manuel Romano) розповів, що в агентства не виникло сумнівів у справжності світлин, коли фотограф на ім'я Едуардо Мартінс звернувся до агентства у 2015 році. Знімки, які були у представленому портфолію, відповідали тим, які були опубліковані на сайті фотографа та в його

соцмережах. *«Нам дуже шкода, що наша агенція стала жертвою шахрайства з боку того, хто не є автором фотографій, та чия поведінка завдає значної шкоди нашій репутації»*, — написав Романо. Також агенція підтвердила, що звернулася до італійської поліції із заявою про цей випадок.

Серед професійних фотографів, які підтримували зв'язок із Мартінсом, була й румунська кореспондентка Діана Аліндаві (Diana Alhindawi). Вона знімає конфліктні зони для газети The New York Times і, за словами розслідувачів BBC, була дуже здивована, коли вони розпитували її про Едуардо та розповіли про свої підозри.

### **Втеча до Австралії**

Фотограф і співзасновник галереї DOC Galeria в Сан-Паулу Фернандо Коста Нетто (Fernando Costa Netto) займався організацією виставки про бразильських військових репортерів. Він вирішив серед інших авторів запросити до участі й Мартінса. Це було наприкінці серпня, пригадує Коста Нетто. *«Раптово він зник більш ніж на тиждень. Я вирішив, що його викрали представники ISIS та зв'язався з бразильськими колегами в Іраку. Коли почалися його пошуки, він знову з'явився. Потім він розповів, що в нього були проблеми з доступом до інтернету»*, — розповів він. Про підозри щодо Мартінса та його робіт фотограф дізнався з розслідування журналістів.

Коста Нетто спробував поспілкуватися з Мартінсом у мережі, запитавши, чи це правда, що всі його роботи є фейками. У відповідь Едуардо написав йому, що він в Австралії й вирішив рік подорожувати країною в трейлері. *«Я повністю перериваю всі зв'язки, включно з інтернетом, і я видалив свій Instagram. Я хочу побути в мирі, побачимося, коли я повернусь. Обнімаю»*, — написав він. Після цього акаунт в Instagram справді було видалено.

Фернандо Коста Нетто вважає, що це буде важливим уроком для всіх. *«Треба бути більш суворим у перевірці джерел. Я не сумніваюся, що є ще багато інших Едуардо, які продовжують так працювати»*, — [сказав](#) він. *«Врешті-решт, ми віримо в історію, в яку ми хочемо вірити. Іноді історія настільки хороша, що ми не завдаємо собі клопоту перевірити її»*, — зазначила журналістка Рената Сімоіс, яка теж повірила у фейкового фотографа. Хто ж насправді ховався за привабливим образом Едуардо Мартінса, журналістам з'ясувати поки не вдалося.

**iReader**